

Mi várható a megyei közgyűlésekben?

A REPUBLIKON INTÉZET ELEMZÉSE

Az önkormányzati választásokon a településeket vezető polgármester és képviselő-testület mellett minden megye választ magának megyei közgyűlést is. A megyei közgyűlés megválasztásában részt vesz minden olyan szavazó, aki nem a fővárosban és nem megyei jogú városban él: a főváros és a 23 megyei jogú város választói tehát nem vesznek részt a 19 megyei közgyűlés megválasztásában. A megyei közgyűlés összetétele jó indikátora annak, hogy a pártok milyen támogatottsággal rendelkeznek a megyében a legnagyobb város(ok)on túl. A megyei közgyűlésbe jutás a kisebb pártoknak egyben erőpróba is; az országgyűlési választáshoz hasonlóan itt is bejutási küszöbvel néznek szembe: csak abban a megyében juthatnak közgyűlési helyhez, ahol elérték a leadott szavazatok öt százalékát – maga a mandátumkiosztás már egy arányos formulával történik, a közgyűlési helyek elosztása tehát viszonylag jól visszaadja a megyei pártpreferenciákat.

A 2010-es önkormányzati választáson minden megyei közgyűlésben a Fidesz-KDNP szerzett abszolút többséget, míg a 2010-es parlamenti választáson országosan 7,48 százalékot szerző LMP csak két megyei közgyűlésbe tudott 1-1 képviselőt küldeni – a többi megyében nem érte el az öt százalékot vagy nem is indult¹. Az MSZP és a Jobbik mind a 19 megyei közgyűlésbe küldött képviselőket, valamint több megyében helyi szervezetek is sikerrel jutottak mandátumhoz.

---

¹ Az LMP ugyanakkor a fővárosi közgyűlésbe – melyet akkor még arányos választási rendszerben választottak – három képviselővel is bejutott, köszönhetően annak, hogy a párt Budapesten tizenegy százalék feletti eredményt ért el.

Megye	FIDESZ-KDNP	MSZP	Jobbik	LMP	egyéb
	Hely	Hely	Hely	Hely	Hely
Baranya	12	3	2	1	1
Bács-Kiskun	16	4	3	1	
Békés	11	4	3		
Borsod-Abaúj-Zemplén	17	6	7		
Csongrád	12	6	2		
Fejér	13	4	3		1
Győr-Moson-Sopron	15	4	2		
Hajdú-Bihar	16	4	5		
Heves	8	4	3		
Jász-Nagykun-Szolnok	11	5	4		
Komárom-Esztergom	9	4	2		
Nógrád	10	3	2		
Pest	26	10	7		
Somogy	10	2	1		3
Szabolcs-Szatmár-Bereg	15	4	5		2
Tolna	10	3	2		
Vas	11	2	1		1
Veszprém	12	4	2		
Zala	10	3	2		

1. táblázat: A 2010-es önkormányzati választások megyei közgyűlési eredménye

MEGYEI KÖZGYŰLÉS – MEGYE – MEGYEI JOGÚ VÁROSOK

Bár az elnevezése azt sugallja, hogy a megyei közgyűlés a megye egészének választott szerve, a valóságban az nem így van. A magyar önkormányzati rendszer ugyanis kiemeli a megyei jogú városokat: a 19 megyeszékhely és további négy nagyváros mind közigazgatásilag, mind választási szempontból elkülönülő egységet alkot. **A megyei jogú városokban élők a város polgármesteréről és képviselőtestületéről döntenek, a megyei közgyűlés összetételéről nem. A megyei közgyűlés összetételét a megyében élő többi választó szavazata dönti el.** Például tehát a Baranya megyei közgyűlési listára szavazhat minden Baranya megyében élő választó, kivéve a pécsieket. Hasonlóképp a Zala megyei közgyűlés azon Zala megyei szavazók voksaiból áll össze, akik Zala megyei településen élnek, kivéve Zalaegerszeget és Nagykanizsát.

A megyei közgyűlési eredmények ebből kifolyólag némiképp eltérnek attól, mintha a megye egészének szavazatait néznék – ahogy ezt szokás elemezni az országgyűlési vagy EP-választás után is. Ennek legfőbb oka, hogy **a pártok támogatottsága nem csak régióként, de településtípusonként is jelentősen eltér:** a baloldali, liberális pártok jobb eredményt érnek el a városokban, míg a jobboldali pártok kisebb településeken számíthatnak több szavazatra. Így

tehát ha a megyei eredményből kivesszük a megyei jogú városok eredményét – ezáltal megkapjuk a megyei közgyűlésre voksolókat – akkor ezen szavazók összetétele valamelyest megváltozik ahhoz képest, mintha a megye összes szavazójának pártpreferenciáját vizsgálnánk. Az eltérés nagymértékben függ attól, hogy a megyei jogú városban élők a megye egészének mekkora részét teszik ki: Pest megye lakossága több, mint 1,2 millió fő, míg Érden, ami a megye egyetlen megyei jogú városa, mintegy 60 ezer ember él – Pest megye esetén tehát a megyei jogú városban élők a szavazatok kb. 5 százalékát adják. Ehhez képest a nagyjából 420 ezres Csongrád megye két megyei jogú városában (Szeged és Hódmezővásárhely) több mint 200 ezren – Csongrád megyében tehát a szavazók közel fele megyei jogú városban él. Csongrád megye esetén ezért komoly eltérések lehetnek, ha a megye összes szavazójának pártpreferenciáját nézzük, mintha a megyei közgyűlés választásra jogosult, nem megyei jogú városban élők voksait.

Megye	Megyei eredmények				Megyei jogú városok nélküli megyei eredmények			
	Fidesz-KNDP	MSZP-DK-Együtt-PM-MLP	Jobbik	LMP	Fidesz-KNDP	MSZP-DK-Együtt-PM-MLP	Jobbik	LMP
Bács-Kiskun	50,2%	20,2%	21,1%	4,6%	51,2%	19,2%	22,0%	3,8%
Baranya	40,1%	27,5%	19,5%	6,2%	43,1%	24,3%	20,6%	4,3%
Békés	44,0%	23,2%	23,2%	4,2%	45,2%	22,0%	23,8%	3,6%
Borsod-Abaúj-Zemplén	38,5%	24,9%	29,4%	2,9%	40,5%	22,9%	29,7%	2,5%
Csongrád	41,7%	27,0%	20,2%	6,7%	46,7%	20,1%	24,0%	4,7%
Fejér	45,9%	23,2%	21,7%	5,0%	49,1%	19,4%	23,2%	4,2%
Győr-Moson-Sopron	51,5%	21,9%	17,8%	5,5%	54,5%	18,5%	19,3%	4,5%
Hajdú-Bihar	46,0%	20,2%	25,4%	4,4%	47,1%	17,6%	28,5%	3,0%
Heves	39,2%	23,8%	30,4%	3,4%	39,6%	22,7%	31,9%	2,7%
Jász-Nagykun-Szolnok	42,3%	22,0%	28,3%	3,4%	44,6%	19,5%	29,2%	2,9%
Komárom-Esztergom	42,2%	28,1%	19,9%	5,5%	44,0%	26,1%	20,2%	5,4%
Nógrád	42,9%	24,5%	24,3%	3,1%	45,1%	22,1%	24,7%	3,0%
Pest	44,8%	25,9%	18,9%	6,1%	44,9%	25,6%	19,0%	6,1%
Somogy	44,8%	24,5%	23,0%	4,1%	46,5%	23,1%	23,2%	3,6%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	46,8%	21,0%	26,1%	2,4%	49,9%	18,2%	26,8%	1,7%
Tolna	46,7%	22,5%	22,0%	4,6%	48,1%	21,4%	22,6%	3,7%
Vas	51,8%	21,9%	17,8%	5,2%	55,3%	18,2%	19,0%	4,2%
Veszprém	46,2%	24,7%	20,5%	4,9%	47,3%	23,5%	21,7%	4,4%
Zala	44,7%	22,9%	24,8%	4,4%	48,4%	18,9%	25,7%	3,6%

2. táblázat: Teljes megyei eredmények és a megyei jogú városok eredménye nélkül számolt megyei eredmények a 2014-es országgyűlési választáson, listás szavazatok

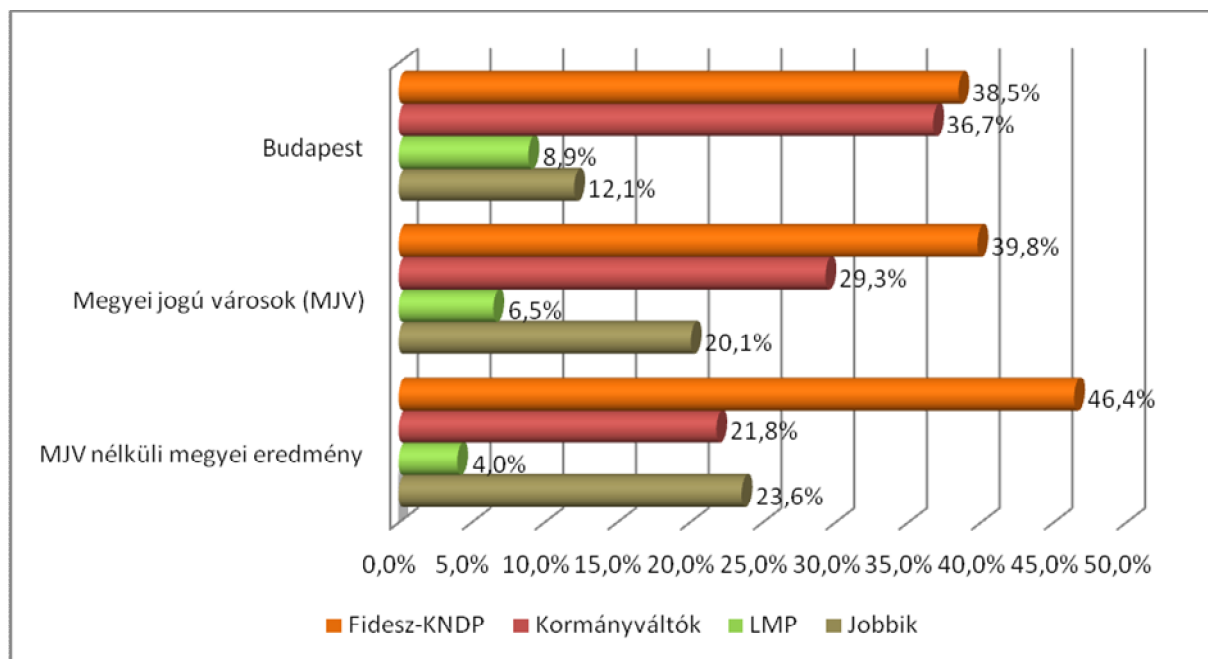
A pontos elemzéshez tehát nem számolhatunk a pártok megyei eredményével: azokból ki kell vonnunk a megyei jogú városban elért eredményüket: így kaphatunk valós képet arról, mi várható a megyei közgyűlések választásakor. Ahogy a 2. táblázat mutatja, a megyei jogú városok

szavazói nélkül a pártok megyei támogatottsága valóban eltér: Csongrád vagy Zala megyékben (ahol két-két megyei jogú város is változtat az arányokon) jelentősen megváltozik az eredmény: Zalában a Fidesz-KDNP 3,7 százalékponttal jobb, míg a baloldali szövetség 4 százalékponttal rosszabb támogatottságot tudhat maga mögött a megyei jogú városok nélküli összesítésben. Csongrádban, ahol tehát a nem-megyei jogú városban élők csupán a felét adják a Csongrád megyei választóknak, még nagyobb a különbség: a baloldal 7, az LMP 2 százalékponttal szerepelt rosszabbul (a Fidesz 5, a Jobbik 4 pontot profitált ebből) a megyei közgyűlés alapját jelentő bázison, mint a megye egészében. **Jól látszik, hogy az átrendeződés minden esetben a jobboldal javára történik, azaz a megyei jogú városok nélküli megyei összesítésben a Fidesz és a Jobbik is rendre jobban szerepel. Mindez azzal jár, hogy a megyei közgyűlésekben a jobboldal erősebb lesz, mint a megye egészében lenne.** Jól látszik ez, ha csak az MSZP-Együtt-PM-DK-MLP és a Jobbik közötti helyezéseket nézzük: megyei szinten a baloldali szövetség tizenkét helyen előzte meg a Jobbikot, ám ha a megyei közgyűlésre vonatkozó szavazatokat nézzük, úgy ez az előny csupán három megyére szűkül.

A 2014-ES HELYZET

Az októberi 12-i választások kimenetelére az idei két választás alapján tudunk következtetni. Mivel a megyei közgyűlési választás jóval inkább pártpolitikai döntés, mint a polgármester személyének kiválasztása, az eredmények felmérésnek jó kiindulópontja lehet az áprilisi országgyűlési és májusi EP-választás is. Ezúttal nem hagyományos értelemben vett becslést készítettünk, hanem a már meglévő adatokat gondoltuk újra: kiszámoltuk, hogy e két választás listás szavazatai alapján milyen megyei közgyűléseket kapnánk. Ehhez a választási szabályoknak megfelelően csak a megyei listás szavazatokat vettük figyelembe illetve alkalmaztuk az öt (pártszövetség esetén tíz) százalékos küszöböt is.

Ahogy az előzőekben megyénként bemutattuk, az ország három szintjén (főváros, megyei jogú városok, az ország többi része) a pártok támogatottsága alapvetően különbözik. A megyei jogú városok eredményének összesítése azt mutatja, hogy a baloldal még itt is átlag felett szerepelt, igaz, a jobb és baloldali pártok közötti különbség kisebb, mint a főváros esetén. Az igazán nagy különbséget ugyanakkor a megyei jogú városok nélkül számított megyei eredmények mutatják: itt a Fidesz-KDNP és a Jobbik közösen mintegy 70 százalékot ért el szemben a baloldali pártok 26 százalékaival. **A megyei közgyűlési eredmények tehát nem csupán az országos támogatottsághoz képest mutatnak eltérést: a baloldal számára kedvezőbb eredményt hozó megyei jogú városok nélkül a megyei közgyűléshez számító „vidéki” szavazatok többsége alapvetően jobboldali voks.**

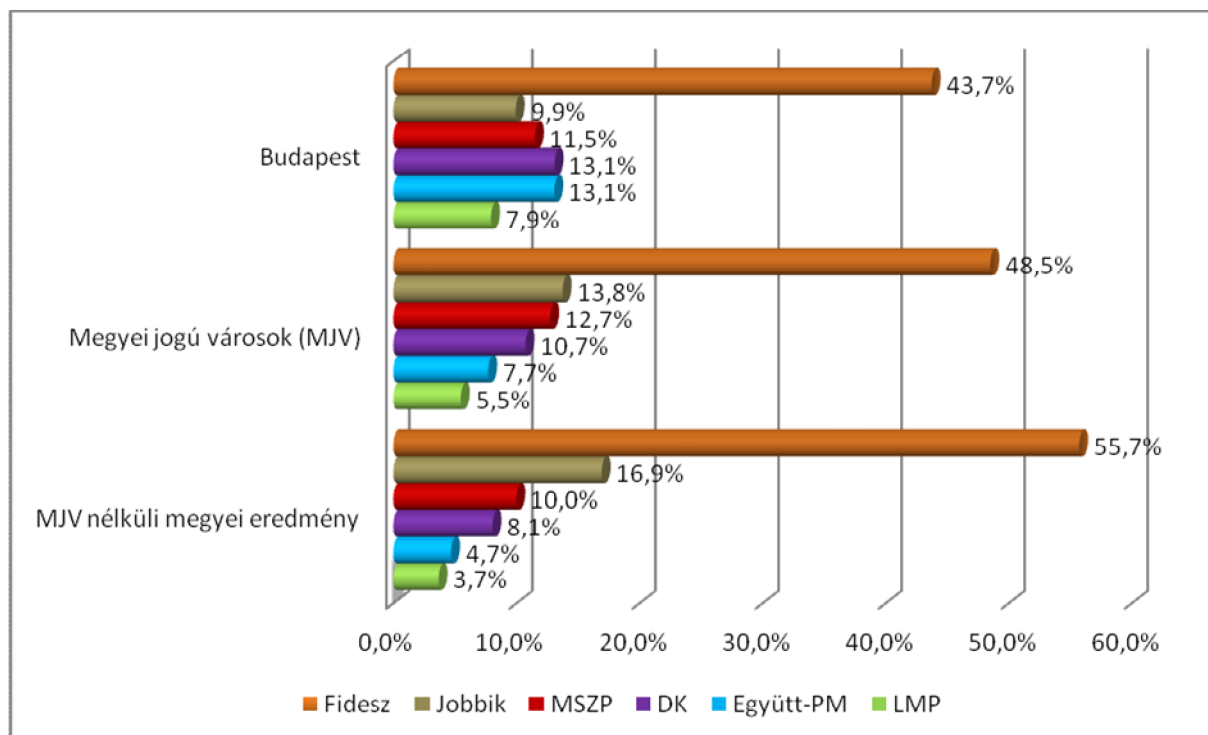
1. ábra: A 2014-es országgyűlési választások listás eredménye, Budapesten, a 23 megyei jogú városban, illetve az ország többi részén

A megyei közgyűlési eredmények kiszámításához tehát megyénként kiszámoltuk a pártokra leadott szavazatokat és kivontuk belőle a megyei jogú városokban leadott voksokat, hiszen az itt élők októberben nem szavaznak a megyei közgyűlésre. A kiosztott mandátumok alapján azt látjuk, hogy a 19 megyei közgyűlés közül 14 helyen a Fidesz-KNDP elérte az abszolút többséget. A 2014-es országgyűlési arányok alapján viszont öt helyen, Borsodban, Csongrádban, Heves, Jász és Pest megyében a Fidesz-KNDP adta volna ugyan a legnagyobb közgyűlési frakciót, ám többsége nem lett volna. A megyei közgyűlési eredményekből az is látszik, hogy természetesen a meglévő regionális különbségek itt is érvényesülnek: a Fidesz-KNDP a nyugati megyékben, Vas és Győr-Moson-Sopron megyében lett a legerősebb, míg a kelet-magyarországi közgyűlésekben ért el rosszabb eredményt. Köszönhetően annak, hogy a Jobbik szavazótáborának nagyobb részét teszik ki a vidéki városban, falvakban élők, a közgyűlési modellben a legtöbb helyen több mandátumot szerzett volna, mint a baloldali összefogás. Az LMP gyenge vidéki eredményét jól mutatja, hogy egyedül Pest megyében érte el a mandátumszerzéshez szükséges öt százalékot.

Megye	FIDESZ-KDNP		MSZP-Együtt-PM-DK-MLP		Jobbik		LMP	
	Hely	OGY-i %	Hely	OGY-i %	Hely	OGY-i %	Hely	OGY-i %
Baranya	10	43%	5	24%	4	21%		4%
Bács-Kiskun	13	51%	5	19%	6	22%		4%
Békés	9	45%	4	22%	5	24%		4%
Borsod-Abaúj-Zemplén	13	41%	7	23%	9	30%		2%
Csongrád	9	47%	5	20%	6	24%		4,7%
Fejér	11	49%	4	19%	5	23%		4%
Győr-Moson-Sopron	13	54%	4	19%	4	19%		4,5%
Hajdú-Bihar	13	47%	4	18%	7	29%		3%
Heves	6	40%	4	23%	5	32%		3%
Jász-Nagykun-Szolnok	9	45%	4	20%	6	29%		3%
Komárom-Esztergom	8	44%	4	26%	3	20%		5%
Nógrád	8	45%	3	22%	4	25%		3%
Pest	21	45%	12	26%	8	19%	2	6%
Somogy	8	46%	4	23%	4	23%		4%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	13	50%	5	18%	7	27%		2%
Tolna	8	48%	3	21%	4	23%		4%
Vas	9	55%	3	18%	3	19%		4%
Veszprém	9	47%	4	24%	4	22%		4%
Zala	8	48%	3	19%	4	26%		4%

3. táblázat: Megyei közgyűlési mandátum-szám, illetve a 2014-es országgyűlési választásokon leadott listás szavazatok aránya: megyénként, a megyei jogú városok eredménye nélkül

Ami az EP-választási eredményeket illeti, a bal- és jobboldali pártokra leadott voksok aránya hasonló tendenciát mutat: a Fidesz és Jobbik eredménye a fővárosban alig haladja meg a külön indult baloldali pártok összesített eredményét. A különbség a megyei jogú városokban valamelyest már nagyobb, míg az ezen városok nélküli megyei szavazatokban ismét 70 százalék feletti. Az EP-választási eredményekből az is látszik, hogy az MSZP, a DK és az Együtt-PM is mutat településtípus szerinti különbséget: a fővárosban a DK és az Együtt-PM a legerősebb, fej-fej melletti eredménnyel, addig a megyei jogú városokban már egyértelmű az MSZP, DK, Együtt-PM sorrend.

2. ábra: A 2014-es Európai Parlamenti választások eredménye, Budapesten, a 23 megyei jogú városban, illetve az ország többi részén

Az Európai Parlamenti választás szavazatainak megyei közgyűlésre való átszámolása alapvetően két okból ad más eredményt, mint az áprilisi országgyűlési. Egyrészt a Fidesz-KDNP közel 9 százalékponttal szerepelt jobban, ennek köszönhetően pedig mind a 19 megyei közgyűlésben megszerezte a többséget. Másrészt az áprilisban közösen induló pártok külön mérették meg magukat. Bár az MSZP-re, DK-ra és Együtt-PM-re leadott szavazatok összesített aránya kis mértékben még meg is haladta az áprilisi eredményt (akkor 21,8 százalék, májusban 22,8), közgyűlésre vetített eredményük jócskán elmarad attól. Ennek fő oka, hogy a pártokra leadott szavazatok egy része elveszett: az Együtt-PM ugyanis csak három megyei közgyűlési számításnál érte el az öt százalékos határt², továbbá a Demokratikus Koalíciónál is volt egy olyan megye (Szabolcs-Szatmár), ahol a megyei jogú városon kívüli szavazatokkal nem érte el az öt százalékos küszöböt.

² Ugyanakkor itt meg kell jegyeznünk, hogy az önkormányzati választáson az Együtt-PM számára nem öt, hanem tíz százalékra lenne szükség, az EP-választással ellentétben ugyanis – az országgyűlési választáson alkalmazott küszöbhez hasonlóan – a közös pártlistára 10 százalékos küszöb vonatkozik. A választási eredmények átszámolásakor az Együtt-PM esetén is az 5 százalékos küszöböt használtuk.

Megye	Fidesz		Jobbik		MSZP		DK		Együtt-PM		LMP	
	Hely	EP %	Hely	EP %	Hely	EP %	Hely	EP %	Hely	EP %	Hely	EP %
Baranya	12	55%	3	15%	2	11%	2	9%		4,8%		4%
Bács-Kiskun	17	61%	4	16%	2	8%	1	7%		4%		3%
Békés	12	54%	3	18%	2	11%	1	8%		4%		3%
Borsod-Abaúj-Zemplén	16	51%	7	22%	4	12%	2	8%		3%		2%
Csongrád	13	56%	4	17%	2	11%	1	7%		4%		4%
Fejér	14	59%	3	16%	1	8%	2	8%		4%		4%
Győr-Moson-Sopron	16	64%	3	14%	1	8%	1	7%		4%		4%
Hajdú-Bihar	16	57%	5	20%	2	9%	1	6%		3%		3%
Heves	8	48%	4	24%	2	11%	1	9%		4%		3%
Jász-Nagykun-Szolnok	12	54%	4	21%	2	11%	1	7%		3%		3%
Komárom-Esztergom	9	53%	2	14%	1	11%	2	11%	1	6%		4,5%
Nógrád	9	54%	3	18%	2	12%	1	8%		4%		3%
Pest	25	53%	6	15%	3	8%	4	10%	3	8%	2	6%
Somogy	11	56%	3	16%	1	10%	1	9%		4,6%		4%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	17	60%	4	17%	4	14%	0	4,5%		2%		2%
Tolna	10	57%	3	16%	1	11%	1	8%		4%		3%
Vas	11	65%	2	14%	1	8%	1	6%		3%		4%
Veszprém	11	56%	2	15%	2	10%	1	9%	1	5%		4%
Zala	10	59%	3	18%	1	8%	1	7%		4%		3%

4. táblázat: Megyei közgyűlési mandátum-kiosztás, illetve a 2014-es EP- választásokon leadott szavazatok aránya: megyénként, a megyei jogú városok eredménye nélkül

Az EP-választási eredményekből számított megyei közgyűlési helyek tehát a Fidesz elsöprő, több esetben kétharmados többségét mutatják, valamint a Jobbik egyértelmű második helyét. A Jobbik második helye ugyanakkor részben a már említett baloldali különindulásnak köszönhető, a radikális párt ugyanis arányaiban jóval kevesebb szavazatot kapott a megyékben, mint áprilisban (akkor a közgyűléshez számított szavazatok 23,6 százalékát, míg májusban csak 16,9 százalékát). Ami a három baloldali párt eredményét illeti, az MSZP szerepelt összességében a legjobban, de a Demokratikus Koalíció is számottevő vidéki szavazóbázist látunk. A két párt eredményeinek összehasonlítása azt mutatja, hogy az EP-választás alapján képzett közgyűlésben az MSZP tíz helyen előzte meg a DK-t, hat helyen egyforma számú képviselőjük lenne, három helyen pedig a DK-nak szerzett volna több mandátumot.

A 19 megyei közgyűlés mandátumának összegzése azt mutatja, hogy a május EP-választás egy, a 2010-eshez hasonló megyei közgyűlési állapotot eredményezne, míg ha a baloldal megismétli az áprilisi országgyűlési választáson elért eredményt, akkor tud javítani mandátum-arányán. Nagy kérdés ugyanakkor a Jobbik szereplése is: a lenti arányokból jól látszik, hogy a Fidesz jó májusi szereplése összefüggött a Jobbik gyengébb eredményével.

	2010 - Önkormányzati	2014 - OGY alapján	2014 - EP alapján
FIDESZ-KDNP	62%	51%	65%
Jobbik	15%	25%	18%
MSZP	20%	23%	9%
DK			6%
Együtt-PM			1%
LMP	1%	1%	1%
Egyéb	2%		

5. táblázat: A 19 megyei közgyűlés mandátumának összesített megoszlása pártokként

Az októberi megyei közgyűlési választások végső eredményét nagyban befolyásolja majd, melyik párt tudja mozgósítani szavazóit, ezzel együtt is az idei két választás, illetve a területi trendek alapján a következő megállapításokat tehetjük:

1. Várhatóan ismét a Fidesz-KDNP szerzi majd meg a közgyűlési többséget a legtöbb megyében. Ahogy az idei két választás eredménye megmutatta, a jobboldali pártok továbbra is egyértelműen erősebbek az ország fővárosán és megyei jogú városain kívül. Budapesten a jobb és baloldal nagyjából kiegyenlített – még ha az átalakított választási rendszer eredményeképp a fővárosi közgyűlés összetétele nem ezt mutatja. Bár a megyei jogú városokban a baloldali-liberális pártok szintén hagyományosan erősebbek, a jelenlegi támogatottsági különbség miatt csak néhány helyen számíthat győzelemre.
2. Ha májushoz képest jobban tud mozgósítani a Jobbik, úgy a megyei közgyűlési szint lehet az önkormányzati választás azon terepe, ahol a párt látványos eredmény tud felmutatni. Ahogy áprilisban is látszott, a Jobbik erős vidéken, a kisebb városokban: az kétséges, hogy ezeket az előnyöket polgármesteri helyre tudja-e váltani, azonban a megyei közgyűlésekben a megye egészénél biztosan jobban tud szerepelni.

3. Az LMP számára erősen kérdéses, hogy hány megyében tudja elérni az 5 százalékos küszöböt – ráadásul még ez sem jár automatikusan közgyűlési mandátummal a kisebb létszámú megyei közgyűlésekben. Az LMP a választás óta érezhetően próbál a vidék felé nyitni, a közgyűlési jelenlét ezért lenne fontos a párt számára. Komoly veszély ugyanakkor, hogy az LMP rendre 3-4 százalék körüli eredményt ér csak el, amivel nem jut be, ezzel relatíve a biztosan bejutó pártok járnak jól.
4. Ami az áprilisban együtt, májusban külön indult pártokat illeti, az MSZP jó eséllyel ott lesz minden közgyűlésben és összességében valamivel több mandátumra is számíthat, mint a DK. A megyei közgyűlési eredmények kapcsán a legnagyobb kérdőjel a bejutás: az Együtt-PM-nek a fennálló szabályok szerint tíz százalékos küszöbvel kellene szembenéznie, amit valószínűleg nem érne el egy megyében sem. Ha ezt az akadályt valamilyen megoldással (például formálisan csak az Együtt indul el) elhárítják, még akkor is a májusi eredménynél jobban kell szerepelniük. Könnyen előfordulhat ugyanis, hogy az Együtt-PM az LMP-hez hasonlóan 3-4 százalék körüli eredményt ér el, mely szavazatok azonban gyakorlatilag elvesznek, azokban a megyékben, ahol az öt százalékos küszöböt nem éri el. Ez tehát azzal járhat, hogy bár a jobboldali pártok mandátumaránya jelentősen meghaladja majd a szavazatarány alapján kalkulálható arányt.
5. Utóbbi jelenséget, a szavazatok elaprózódását vetíti előre az is, hogy az indulás valószínűleg nem lesz gond egyik szervezetnek sem, mivel a nyáron módosított választási törvény a megyei lista állítását is megkönnyítette: 1 százalék helyett idén elég a választópolgárok 0,5 százalékának az ajánlását összegyűjteni.